

ΟΡΘΟΔΟΞΕΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ: "Η Εσωτερική Ελεημοσύνη"

Μας έλεγε συχνά ο γέρων Εφραίμ ο Φιλοθεΐτης: «Την εσωτερική ελεημοσύνη να προσέχετε. Εκεί κυρίως να φροντίσετε να σπουδάσετε τον κόπο σας, εκεί να φροντίσετε να αποθέσετε τον κοπετό σας». Παράξενα λόγια, αμφίσημα ακούσματα τότε, στα ήδη ανήσυχα, ακόμη και τώρα, εφηβικά μας ώτα.

Εσωτερική ελεημοσύνη που παραλληλίζεται με την εκούσια μόνωση του πιστού, την αυτοθέλητη απόπειρά του να "μορφώσει νουν Χριστού", να "παραμορφωθεί" διά τον κόσμο για να "μορφωθεί" τον Νυμφίο Χριστό.

Και ασφαλώς ο σεβαστός μας γέροντας αναφερόταν στην προσπάθεια του πιστού να καλλιεργήσει την περισυλλογή του νου, ν' αγαπήσει την ησυχία, να εναρμονιστεί με την προσευχητική ενατένιση των ουρανίων και αρρήτων! Όχι βέβαια πως ακύρωνε την αξία της ελεημοσύνης προς τον συνάνθρωπο, αλλά κυρίως, εναπόθετε το βάρος της πνευματικής ζωής και ορθοπραξίας στην καλλιέργεια της προσευχής και δη, της μονολόγιστης ευχής «Κύριε Ιησού Χριστέ ,Γιέ του Θεού, ελέησόν με τον αμαρτωλό».

Η ελεημοσύνη προς τον συνάνθρωπο, κυρίως όταν επιστρατεύεται για να "καλύψει" ανομήματα ανεξομολόγητα που βαραίνουν την συνεί-

δησή μας, μάς τόνιζε ο γέροντας, δεν έχει μισθό, μάλλον δε, δεν έχει τον μισθό που αναμένει ο πιστός που ελεεί, καθώς τότε, υποκριτής καθίστασαι ενώπιον του Ουρανού και σμιλεύεις ,ναι,αργά αλλά σταθερά, σμιλεύεις την άπειρη φιλανθρωπία και ανεξικακία του Δεσπότη Χριστού.

Βροντοφωνάζεις τότε πως ανήκεις στη χορεία των "πιστών" που "εξαγοράζεις" το Έλεός Του, στηρίζοντας την όποια "πνευματική" σου σχέση σε συμφεροντολογική βάση και αντισταθμία, "δουλική" εξαρτημένη ανταπόδοση που δύναται ακόμη και Παράδεισο να "αγοράζει".

Αναφέρομαι εδώ στην σκόπιμη και δόλια καλλιέργεια αυτού του είδους της ελεημοσύνης και ασφαλώς, πολλά είναι τα παραδείγματα, ακόμη και σε αυτή τη χορεία, που ακυρώνουν την πλειονότητα του κανόνα.

Η ελεημοσύνη πάλι που στηρίζεται σε συναισθήματα οίκτου και συμπόνοιας, ασφαλώς και εμπεριέχει στοιχεία ευαισθησίας , ενσυναίσθησης ή και φιλανθρωπικής αδελφосύνης, πλην όμως, δεν αποτελεί καθάρια και ολόθερμη συγκατάθεση νου και καρδίας, γεγονός που επισφραγίζεται μόνο στην περίπτωση που δύνασαι να κοινωνείς τη χαρά του άλλου, και ακόμη περισσότερο, στην περίπτωση που διαφαίνεται η ποιότητα της χαράς, και επομένως και αυτής της αγάπης σου προς τη χαρά του συνανθρώπου σου.

Ο γέροντας όμως, εστίαζε τις συμβουλές του στην εσωτερική ελεημοσύνη, στην ελεημοσύνη δηλαδή, που παρέχει ο πιστός προς τον ίδιο του τον εαυτό.

«Κάθε στιγμή, κάθε λεπτό, δίδασκε, πόλεμος γίνεται, συναγερμός μέσα μας. Στις επάλξεις, με τα όπλα μας να αγωνιστούμε, "νουν Χριστού" να μορφώσουμε, καθέδρα της Παναγίας Τριάδος να μεταποιήσουμε τον νου μας, ουχί εστία των δαιμόνων».

Και εδώ συμπλήρωνε ότι η μεγαλύτερη ελεημοσύνη είναι η προσευχή του πιστού προς την ανέστια ακρασία του νου του, ακρασία που φιλοσοφικά μας οδηγεί στην απραξία, στην αδυναμία να πράξουμε το καλό ενώ γνωρίζουμε την ταυτότητά του ή, και ακόμη περισσότερο, στην πόρωση, που θεολογικά κομίζει την "αναισθησία" των πνευματικών μας αισθητηρίων και αυτής ακόμη της βούλησής μας.

Στον αντίποδα, ουκ ολίγα είναι τα παραδείγματα της καθημερινότητάς μας που μας προτάσσουν το κοινωνικό φιλανθρωπικό έργο, τόσο ατομικό όσο και συλλογικό, έναντι του αγιαστικού και καθάρια πνευματικού. Ασφαλώς και χρειάζονται αμφότερα, πλην όμως, το

τονίζουμε εισέτι, προηγείται η εσωτερική ελεημοσύνη και έπεται η προσπάθεια προς τον κόσμο, γεγονός που όχι μόνο ατομικότητα δεν προβάλλει, αλλά αποδεικνύει έμπρακτα την ορθοπραξία και την όποια πνευματική ωριμότητα ενός εκάστους εξ ημών.

Άλλωστε, τα μεγαλύτερα θαύματα, ή, ακόμη καλύτερα, όλα τα θαύματα μόνο από προσευχή λαμβάνουν χώρα, μόνο προσευχητικά χέρια και κοπιάζουσες προσευχητικά καρδιές τα προσελκύον εις τον κόσμο!

Έρχονται στο νου μου εκείνα τα λόγια του μακαριστού γέροντα Σωφρονίου Σαχάρωφ, που "εξομοληγητικά" ομιλούσε για την προσευχή και τα αποτελέσματα αυτής ως ακολούθως: «Η θαυμαστή αίσθησις της ελεύσεως του Θεού εντός ημών συνοδεύεται μεθ' ολοκληρωτικής συμφωνίας νου και καρδιάς. Η Θεία αρμονία της πνευματικής ταύτης καταστάσεως είναι ευφροσύνη διά την καρδίαν και φως διά τον νουν. Όλος ο άνθρωπος αισθάνεται την "ειρήνην του Θεού, την υπερέχουσαν πάντα νουν" (πρβλ., Φιλ., δ' 7)».

Δημήτριος Π. Λυκούδης
Θεολόγος – Φιλολόγος, Υπ. Δρας Παν/μίου Αθηνών
ΠΗΓΗ__ orthodoxesanazitiseis